

OPINIÓ CIUTADANA SOBRE EL TURISME (XX)

QUÈ PENSEM DEL TURISME?

Si quelcom ha quedat palès amb la crisi sanitària provocada per la COVID-19, és la forta dependència que el nostre model econòmic i productiu té del turisme. Si alguna comunitat autònoma ha patit més que ninguna altra els efectes d'aquesta crisi, sense dubte, han estat les nostres illes. Malgrat tot, ja s'albira la llum al final del túnel i els turistes comencen a omplir els hotels i a deixar-se veure per les nostres platges i carrers. I com no?, amb l'arribada dels visitants reviscola l'etern debat sobre el turisme. Realment ens beneficia tant com diuen o cal canviar el model cap un altra tipus de turisme més sostenible?. Des de la Fundació Gadeso sempre hem defensat que l'Opinió de la ciutadania és tan vàlida i necessària com la dels experts en qualsevol temàtica; i el turisme no és una excepció.

D'entrada, **hi ha un consens bastant generalitzat (81%) de què el és la base del nostre mercat laboral**. Malgrat tot, però, es tracta d'un treball massa temporal i en molts casos precari, amb sous baixos i jornades laborals sobredimensionades. D'altra banda, **hi ha una clara percepció (73%) de la dependència de la nostra economia respecte del turisme**, amb els riscos que això comporta i que han quedat palesos arrel de la pandèmia provocada per la COVID-19, amb la aturada quasi absoluta de l'activitat turística que va provocar, com a conseqüència, una caiguda del PIB balear d'entorn el 20%.

Un altre aspecte important és el de la massificació (54%). Aquest és un tema que genera controvèrsia, donat que per al comerç, la restauració i l'hoteleria quants més visitants més possibilitats de fer caixa, però d'altra banda ens deixa imatges com la del centre de Palma, Es Caló des Moro, o el Far de Formentor, o les platges menorquines, envaïdes pels nostres visitants turistes, i a Menorca per mallorquins i nacionals, davant les queixes dels veïns, els quals veuen alterada la seva forma de vida. D'altra banda, **les imatges de turistes britànics i alemanys embriacs provocant aldarulls a Magaluf i a la Platja de Palma estan contribuint a generar una certa mala imatge del turisme entre la ciutadania Balear (30%)**, especialment a Mallorca (39%). I relacionat amb aquest darrer punt, i en certa manera en tots els altres, tenim el tema de la turisme-fòbia. **Entorn del 14% de la població illenca opina que l'actual model turístic està contribuint a genera una certa animadversió envers els nostres visitants**, sent aquest, un debat que s'està intensificant any darrera any i que convé seguir amb atenció per evitar mals majors.

Taula 1

QUÈ PENSEU DEL TURISME?

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
És la base del nostre mercat laboral	82%	82%	80%	84%	82%
En depenem totalment	73%	76%	69%	77%	71%
Molta massificació	54%	57%	51%	56%	52%
Només venen a emborratxar-se	30%	39%	26%	29%	24%
Genera turisme-fòbia	14%	17%	12%	14%	11%

Respostes múltiples

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

Mostra: 600 entrevistes,

Error màxim: +5%.

Nivell de confiança: 95,5%

Treball de camp: Setembre 2021

FORTALESES I FEBLESES DEL TURISME

És rellevant, o ho hauria de ser, posar en valor els punts forts i dèbils segons l'opinió dels ciutadans. Tal com es pot veure en les taules adjuntes, malgrat que són pocs hi ha qui posa de manifest la suposada "llegenda urbana" segons la qual la ciutadania posa de manifest una certa "turisme-fòbia". Una cosa és que consideri que hi hagi punts dèbils i una altra que no reconegui al mateix temps que hi hagi punts forts destacables que cal intentar mantenir i millorar.

FORTALESES

Taula 2

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
És la base del nostre benestar	62%	62%	60%	61%	63%
Genera ocupació	52%	54%	46%	56%	53%
Interculturalitat	25%	25%	21%	29%	23%

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

Des de fa temps, es considera que el turisme ha estat la base del nostre benestar (62%) aspecte que la pandèmia ha contribuït a reforçar. Alhora, ha augmentat la percepció que l'activitat turística genera llocs de feina. La COVID-19 i l'aturada de l'activitat del sector turístic ha deixat a una part important de la població en una situació precària, en ERTOS o directament a l'atur. Aquest fet ha provocat que els ciutadans, de manera majoritària (52%) vegin que l'activitat turística crea llocs de feina. La qual cosa no significa que aquests siguin estables i de qualitat.

No es pot obviar el fet que, per la població de les nostres illes, l'arribada de turistes no comporta una interacció cultural amb ells, així només el 25% creu que el turisme ens ha aportat una visió més oberta a altres maneres de fer i pensar, molt allunyades, en alguns casos de la mentalitat illenca

FEBLESES

Taula 3

FEBLESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva dependència del turisme	84%	84%	82%	85%	84%
Massificació i ocupació del territori	74%	75%	73%	73%	76%
Estacionalitat	74%	76%	72%	75%	72%
Ocupació massa temporal i precària	67%	68%	65%	69%	66%

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

La pandèmia ha posat de rellevància la excessiva dependència de l'Economia Balear del turisme, i això es veu reflectit en l'opinió dels i les balears (84%). Aquest aspecte ha intensificat el debat, no només sobre el model turístic, sinó també sobre el model econòmic que requereixen les nostres illes, ja que el model actual s'ho mostrat tremendament feble davant imponderables, generant un augment significatiu de la desigualtat social i de la pobresa, amb moltes famílies en situació de risc d'exclusió.

D'altra banda, existeix una forta percepció de massificació (74%). La ciutadania percep cada cop amb més força la necessitat d'una reconversió (que inclogui certes limitacions) del nostre model turístic per poder assolir una competitivitat essencial en el sector però que no sigui incompatible amb la capacitat d'un territori tan limitat i delicat com el nostre.

L'estacionalitat de l'activitat turística (74%) continua sent una de les principals debilitats detectades per la ciutadania. Aquesta estacionalitat provoca, també, que l'ocupació que genera el turisme sigui excessivament temporal i precari i així ho perceben els nostres conciutadans (67%).

RENDIBILITATS SOCIOECONÒMIQUES

Avui en dia, quan l'activitat d'un sector afecta, d'una manera o altra, a la resta, és evident, i més a una comunitat com la nostra, a la qual la dependència del turisme és gairebé absoluta, que la pèrdua de competitivitat del principal sector de la nostra economia no pot tenir efectes positius en el conjunt de l'economia de les illes i el benestar de la població. Cal, per tant, posar l'èmfasi en la recerca de l'excel·lència en el sector turístic, innovant en producte i qualitat, a més de diversificar l'oferta més enllà del sol i platja, que permeti desestacionalitzar el sector. Però no tot queda aquí, cal també cuidar la "gallina dels ous d'or", és a dir, gestionar amb eficàcia els recursos naturals i el territori. Sens dubte, l'augment de la competitivitat del nostre sector turístic s'hauria de fonamentar en la millora de les condicions laborals dels treballadors, tant a escala salarial com d'estabilitat del lloc de feina.

Taula 4

ÍTEMS DE VALOR AFEGIT

	Desestacionalització	Innovació/ Modernització	Diversificació productes	Gestió natura i medi ambient
Bé	41%	43%	27%	22%
Regular	46%	41%	52%	48%
Dolent	13%	16%	21%	30%
Índex	28%	27%	6%	-8%

Índex sintètic:
53%

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

A la taula 4, es consideren els ítems que anomenem de "valor afegit", per ser els bàsics per un canvi qualitatiu del nostre model turístic. La percepció no correspon a un moment concret sinó que és fruit de l'evolució del sector en els darrers anys.

Els ciutadans, en el seu conjunt no tenen una visió massa entusiasta, especialment, davant la desestacionalització.

L'estacionalitat continua sent una assignatura pendent, i més després de la pandèmia de la COVID-19. Aquest allargament no suposa un canvi en el model, encara que es reconegui que **s'han fet esforços per a innovar i diversificar l'oferta.**

També es considera un greu problema la insuficient gestió dels recursos naturals i el medi ambient.

Taula 5

ÍTEMS D'EMPLEABILITAT EN TEMPROADA ALTA

	Creació d'ocupació	Salaris	Temporalitat	Qualitat
Bé	4%	3%	2%	3%
Regular	89%	92%	91%	92%
Dolent	7%	5%	7%	5%
Índex	-3%	-2%	-5%	-2%

Índex sintètic:
-12%

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

Tal com es reflecteix a la taula 5, **els indicadors "d'empleabilitat" són assignatures pendents i encara més arrel de la pandèmia de la COVID-19, la qual ha empitjorat la percepció de la ciutadania.** Un 4% reconeix que la creació de nous llocs de feina és un fet constatable, però el 7% opina just el contrari.

Els salaris continuen sent un problema, encara que tinguin una adequada consideració al conveni vigent. La temporalitat i precarietat, així com uns llocs de feina de molt baixa qualificació, condicionen, absolutament, un nou model turístic que no fonamenti la competitivitat en els costos laborals. Queda pendent un replantejament seriós i coherent de les condicions de treball contractuals (temporalitat/precarietat, a temps parcial). Només una reconsideració de les càrregues de treball pot conduir a la creació i consolidació d'una ocupació estable i de qualitat. Tot això és un dels fonaments perquè la nostra activitat turística sigui sostinguda i sostenible a mitjà i llarg termini.

LA SITUACIÓ DEL SECTOR TURÍSTIC

Per acabar aquest darrer repàs a la percepció que la ciutadania balear té de la situació del sector turístic, ara que encara es noten els efectes de la crisi sanitària, amb un 15% de la planta hotelera que ha romàs tancada, amb l'oci nocturn privat d'activitat i amb mercats emissors, els governs dels quals s'entesten a mantenir al nostre país i les nostres illes en indicadors, els quals, com a mínim, recomanen prudència a l'hora de visitar-nos.

Però tot s'acaba i tard o d'hora sortirem d'aquesta situació, per això volem saber, també, quines perspectives té la nostra ciutadania respecte del futur.

Taula 6 COM VALORA LA SEVA SITUACIÓ DEL SECTOR TURÍSTIC, ARA I DE CARA AL FUTUR?

	Balears		Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera	
	A	F	A	F	A	F	A	F	A	F
Bona	3%	10%	4%	9%	6%	8%	1%	11%	2%	10%
Regular	70%	63%	71%	64%	69%	65%	65%	61%	74%	61%
Dolenta	12%	8%	10%	7%	8%	8%	21%	11%	9%	7%
No sap/No contesta	15%	20%	15%	20%	17%	19%	13%	17%	15%	22%

A: Actual

F: Futur

Baròmetres Gadeso Setembre 2021

Com podem veure a la Taula 6, **la percepció de la ciutadania envers la situació actual del sector turístic, la base principal de la nostra economia, és de preocupació.** Així només el 3% pensen que la situació és bona, sent els eivissencs els més pessimistes (1% pensen que és bona i el 21% creuen que és dolenta), molt probablement pel fet que un dels seus principals actius turístics, l'oci nocturn i les discoteques, han romàs tancades durant tota aquesta temporada turística.

Malgrat tot, amb l'extensió de la vacunació i l'alleujament de les restriccions dels mercats emissors als seus ciutadans per a viatjar a les nostres illes fa que el futur es vegi amb una mica més d'optimisme (especialment els eivissencs, 11%). Tot i així la percepció encara continua sent de cert pessimisme, i que la recuperació a nivells pre-pandèmia encara tardarà en arribar i serà difícil.

SIGUEM REALISTES
EL TASSÓ ÉS MIG BUIT
**NO TUDIS
L'AIGUA**

Tanca el grifó mentre t'ensabones,
et rentes les dents o t'afaites
No utilitzis el vàter com a paperera
Posa la rentadora i el rentavaixelles
només quan estiguin plens

Estalvia aigua tot l'any!

